

*Ми діємо за те, чому
немає чини в усьому світі –
за Батьківщиною.*
О. Довженко

Наукові інновації та передові технології

СЕРІЯ "ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ"

СЕРІЯ "ЕКОНОМІКА"

СЕРІЯ "ПРАВО"

СЕРІЯ "ПЕДАГОГІКА"

СЕРІЯ "ПСИХОЛОГІЯ"

№ 6(8) 2022

**Громадська наукова організація «Всеукраїнська
Асамблея докторів наук із державного управління»**

у рамках роботи Видавничої групи «Наукові перспективи»

«Наукові інновації та передові технології»

*(Серія «Державне управління», Серія «Право», Серія «Економіка»,
Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»)*

Випуск № 6(8) 2022

Київ – 2022

**Public scientific Organization «Ukrainian Assembly
of Doctors of Sciences in Public Administration»**

within the work of the Publishing Group «Scientific Perspectives»

«Scientific innovations and advanced technologies»

*(Series «Public Administration», Series «Law», Series «Economics»,
Series «Psychology», Series «Pedagogy»)*

Issue № 6(8) 2022

Kyiv – 2022

**«Наукові інновації та передові технології» (Серія «Державне управління»,
Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»):
журнал. 2022. № 6(8) 2022. С. 720.**

Рекомендовано до друку Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 06.06.2022, № 2/6-22)

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації:
серія KB № 24962-14902P від 13.09.2021 р.*

Журнал видається за наукової підтримки: ПВНЗ Університет Новітніх Технологій, громадської організації «Асоціація науковців України», громадської організації «Християнська академія педагогічних наук України» та громадської організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання».

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 30.11.2021 № 1290 журналу присвоєно категорію "Б" із права.

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 01.02.2022 № 89 журналу присвоєно категорію "Б" із педагогіки

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 07.04.2022 № 320 журналу присвоєно категорію "Б" із економіки та державного управління.

Наукове видання включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus, міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible.

Журнал заснований з метою розвитку вітчизняного наукового потенціалу у галузях державного управління, права, економіки, психології, педагогіки та його інтеграції у світовий науковий простір, шляхом оприлюднення результатів наукових досліджень.

Головний редактор

Романенко Євген Олександрович - доктор наук з державного управління, професор, Заслужений юрист України, проректор з наукової роботи Національного авіаційного університету, Президент громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (Київ, Україна)

Редакційна колегія:

- **Балахтар Катерина Сергіївна** - доктор філософії (PhD) за спеціальністю 053. Психологія, старший викладач кафедри іноземних мов Національного університету ім. О. О. Богомольця (Київ, Україна)
- **Бахов Іван Степанович** — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- **Бельська Тетяна Валентинівна** - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри менеджменту Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості (Київ, Україна)
- **Гбур Зоряна Володимирівна** - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика (Київ, Україна)
- **Дацій Олександр Іванович** — доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- **Дегтяр Олег Андрійович** — доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри менеджменту і адміністрування Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова (Харків, Україна)

- *Журавльова Лариса Петрівна* — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Поліського національного університету (Житомир, Україна)
- *Заячківська Оксана Василівна* - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- *Льбіна Анастасія Олександрівна* - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління і адміністрування Національного торговельно-економічного університету (Київ, Україна)
- *Ічанська Олена Михайлівна* - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- *Кайдашев Роман Петрович* — доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного, фінансового та банківського права Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- *Каламаж Руслана Володимирівна* - доктор психологічних наук, професор, проректор з навчально-виховної роботи Національного університету «Острозька академія» (Рівне, Україна)
- *Кардаш Оксана Любомирівна*, кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інституту автоматики, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)
- *Коваленко Олена Михайлівна* - кандидат педагогічних наук, провідний науковий співробітник відділу профільного навчання Інституту педагогіки НАПН України (Київ, Україна)
- *Корнієнко Петро Сергійович* - доктор юридичних наук, доцент, адвокат, заступник першого проректора по роботі з коледжами, професор кафедри філософії та соціально-гуманітарних дисциплін Національної академії статистики, обліку та аудиту (Київ, Україна)
- *Кошова Світлана Петрівна* — кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри управління охорони здоров'я Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика (Київ, Україна)
- *Кравчук Володимир Миколайович* — доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- *Литвиненко Віктор Іванович* — доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Навчального наукового інституту права Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- *Лич (Назарук) Оксана Миколаївна* - доктор психологічних наук, доцент, член-кореспондент української академії акмеології, член громадської спілки «Національна психологічна асоціація», доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- *Марушева Олександра Анатоліївна* - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та інформаційного менеджменту ПВНЗ Університет Новітніх Технологій (м. Київ, Україна)
- *Міхальський Томаш* — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща)
- *Мізюк Вікторія Анатоліївна* – кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Ізмаїл, Україна)
- *Миргород-Карпова Валерія Валеріївна* - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи, старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету (Суми, Україна)
- *Новак-Калаяєва Лариса Миколаївна* — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (Львів, Україна)
- *Орлова Наталія Сергіївна* — доктор наук з державного управління, професор кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (Харків, Україна)
- *Павлов Костянтин Володимирович* — доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри підприємництва і маркетингу Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- *Помиткін Едуард Олександрович* — доктор психологічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (Київ, Україна)
- *Помиткіна Любов Віталіївна* — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- *Приходькіна Наталія Олексіївна* - доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)

- *Сапожніков Станіслав Володимирович* - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та психології Університету імені Альфреда Нобеля (Дніпро, Україна)
- *Сопілко Ірина Миколаївна* - доктор юридичних наук, професор, Відмінник освіти України, Заслужений юрист України, декан юридичного факультету Національного Авіаційного Університету (Київ, Україна)
- *Титко Анна Василівна* — кандидат юридичних наук, провідний науковий співробітник Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
- *Трушкіна Наталія Валеріївна* - кандидат економічних наук, член-кореспондент Академії економічних наук України, дійсний член Центру українсько-європейського наукового співробітництва, старший науковий співробітник відділу проблем регуляторної політики та розвитку підприємництва Інституту економіки промисловості НАН України (Київ, Україна)
- *Турчинова Ганна Володимирівна* — кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна)
- *Федоренко Владислав Леонідович* — доктор юридичних наук, професор, DrHb - доктор хабілітований наук правничих (Польська академія наук), Заслужений юрист України, директор Науково-дослідного центру судової експертизи з питань інтелектуальної власності Міністерства юстиції України (Київ, Україна)
- *Хохліна Олена Петрівна* — доктор психологічних наук, професор, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- *Чернуха Надія Миколаївна* — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)
- *Чумак Оксана Володимирівна* - доктор економічних наук, доцент, науковий співробітник відділу статистики і аналітики вищої освіти Державної наукової установи «Інститут освітньої аналітики», (Київ, Україна)
- *Якимчук Аліна Юріївна* — доктор економічних наук, професор, професор кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- *Яковицька Лада Савелівна* — доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Педагогіка»

Kovalska N.V., Prisyashnyuk N.M. <i>SOME BENEFICIAL STRATEGIES FOR DISTANCE INTERACTIVE TEACHING THE LANGUAGE THROUGH THE PANDEMIC</i>	15
Levchyk I.Yu., Mazur O.I. <i>THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FRAMEWORK OF INTEGRATED LEARNING OF PROFESSIONALLY ORIENTED ENGLISH COMMUNICATION OF FUTURE JOURNALISTS IN THE UKRAINIAN CONTEXT</i>	27
Lystopadova V.V., Khalaim D.S. <i>DIFFERENTIAL EQUATIONS IN PREVENTION OF DISEASES</i>	41
Бевзюк М.С. <i>ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИХОВАТЕЛЯ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ</i>	49
Волобуєв В.В. <i>ЩОДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ</i>	59
Волошенко М.О. <i>МОДЕЛЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ДО ФОРМУВАННЯ УСВІДОМЛЕНОГО БАТЬКІВСТВА У МОЛОДІ</i>	72
Ворощук О.Д., Комар І.В., Петришин Р.А. <i>СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УМОВАХ ОСВІТНЬОГО ЗАКЛАДУ</i>	81
Гапоненко Н.П. <i>ЩОДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ</i>	92
Гасюк І.Л., Дарманська І.М. <i>КОРУПЦІЯ І ЯКІСТЬ ОСВІТИ ТА НАУКИ: ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ТА ФАКТОРИ РОЗВИТКУ КРИЗОВОГО СТАНУ</i>	99

- Голубенко Т.О., Діордіца І.М., Сіра Л.І.** 112
*ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В
УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ*
- Дияк В.В., Тушко К.Ю.** 124
*ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПРОКОРДОННИКІВ ДО
ПРОФЕСІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ ПРОЕКТНОГО
УПРАВЛІННЯ*
- Іваненко Н.В., Козак Л.В.** 131
*ОСОБЛИВОСТІ ПІЗНАВАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ШОСТОГО
РОКУ ЖИТТЯ*
- Колмикова О.О.** 142
*РОЗВИТОК НАВИЧОК МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ НА ЗАНЯТТЯХ
З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ У
КУРСАНТІВ-МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ТОРГІВЕЛЬНОГО ФЛОТУ*
- Король С.М., Король В.М., Семенов В.М., Король С.А.** 150
*ОСВІТНІЙ РІВЕНЬ І ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ
ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ У ПЕРІОД
ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ (1945-1950 РР.)*
- Кравцов В.О.** 162
*МЕТОДОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА ЯК ХАРАКТЕРИСТИКА
ПРОФЕСІЙНОГО СВІТОГЛЯДУ МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО
ПРАЦІВНИКА*
- Криворучко І.І.** 174
*ЗМІСТ ПОНЯТТЯ «ДОСЛІДНИЦЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ» У
ВІТЧИЗНЯНІЙ ТА ЗАРУБІЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ*
- Лівшун О.В.** 184
*ПРОФЕСІЙНА МОБІЛЬНІСТЬ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА
РОЗВИТКУ ТЕХНІЧНИХ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО
ВЧИТЕЛЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ*
- Лупак Н.М.** 194
*УКРАЇНА І РОСІЯ НА ПЕРЕХРЕСТІ МЕНТАЛЬНИХ КООРДИНАТ ЯК
ПРОБЛЕМА СУЧАСНОГО ГУМАНІТАРНОГО ЗНАННЯ ТА
ОСВІТНЬОГО ДИСКУРСУ*

- Наказний М.О., Іванов О.Б., Нестерова О.Ю., Гаврилова А.В., Галушко Т.В.** 210
СИСТЕМА ОСВІТИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОСМИСЛЕННЯ ПРОБЛЕМИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ІСПАНІЇ
- Новаківська Л.В.** 220
ОРГАНІЗАЦІЯ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ СЛОВЕСНОСТІ У МЕТОДИЧНОМУ ДОРОБКУ І. ГАВРИЛОВА
- Пічкур М.О.** 230
РЕТРОСПЕКТИВА ОБРАЗОТВОРЧОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МИСТЕЦЬКИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ
- Родіонов П.Ю., Родіонова О.В.** 246
ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ВЗАЄМОЦІНЮВАННІ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ
- Руденко Ю.А.** 259
РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ТЕАТРАЛЬНО-МИСТЕЦЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ
- Сидоренко Т.Д.** 269
ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН ПЕДАГОГІЧНОГО ЦИКЛУ
- Талаш І.О.** 282
ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПЛАНУВАННЯ ШЛЯХОМ УЧАСТІ
- Ходцева А.О., Коломієць С.В., Грек К.А.** 294
РОЗВИТОК РЕФЛЕКСИВНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

СЕРІЯ «Економіка»

- Klymchuk M.M., Kukharuk A.D., Ivanova T.V., Redko K.Yu.** 306
ECONOMIC AND MANAGEMENT ADAPTATION OF INDUSTRIAL ENTERPRISES IN THE POST-WAR PERIOD BASED ON DIGITAL TRANSFORMATION

- Браславська О.В., Герасименко О.В.** 319
РЕДЕВЕЛОПМЕНТ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ (НА ПРИКЛАДІ М. УМАНЬ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ)
- Гончарук С.М., Приймак С.В., Романів Є.М.** 331
РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ – ОСНОВНИЙ ТРЕНД ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ АУДИТОРСЬКОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
- Івахненко І.С., Приходько Д.О.** 343
ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ БРЕНД-ОРІЄНТОВАНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖЕВОЇ ГАЛУЗІ
- Карпінський Б.А., Карп'як А.О.** 355
КЛАСИФІКАЦІЯ І ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ ЗА ЦІННІСНИМ ПІДХОДОМ
- Кватернюк А.О.** 370
ОЦІНКА ТЕНДЕНЦІЙ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ РОСЛИННИЦЬКОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ
- Коцупатрий М.М., Бірюк О.Г., Rogozний С.А.** 378
ОБЛІК ТА КОРПОРАТИВНИЙ ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ РОЗРАХУНКІВ ЗА ОРЕНДНОЮ ПЛАТОЮ ЗА ЗЕМЕЛЬНІ ДІЛЯНКИ (ПАІ) НА ПІДПРИЄМСТВАХ АГРОБІЗНЕСУ
- Ольшанська М.В., Новоставська І.І.** 392
ВПЛИВ КЛАСИФІКАЦІЇ ОРЕНДИ НА ВІДОБРАЖЕННЯ ЇЇ В ОБЛІКУ І ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ
- Охрименко І.Б., Білошапка В.С.** 405
ВПЛИВ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ НА ТЛІ ВІЙНИ
- Сторожук Т.М., Дружинська Н.С.** 424
УДОСКОНАЛЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ОБЛІКУ ДЕРЕВИНИ ТА ІНШОЇ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННОГО ПОХОДЖЕННЯ
- Чорногор Н.О., Залевський А.В.** 434
МЕХАНІЗМ ДІЛОКРАТИЗАЦІЇ В ОРГАНІЗАЦІЙНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ УПРАВЛІННЯ АЕРОПОРТОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

УДК 330.341.1:633

[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-6\(8\)-370-377](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-6(8)-370-377)

Кватернюк Анна Олександрівна аспірантка кафедри аграрного менеджменту та маркетингу факультету менеджменту та права, Вінницький національний аграрний університет, вул. Сонячна, 3, м. Вінниця, 21000, тел.: (093) 941-12-65, <https://orcid.org/0000-0002-9491-4107>

ОЦІНКА ТЕНДЕНЦІЙ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ РОСЛИННИЦЬКОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Анотація. В статті розглянуто сутність інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств рослинницької галузі України. З'ясовано мету та моделі інноваційного розвитку. Окреслено основні тенденції інноваційного процесу, іноземний досвід управління інноваційною діяльністю. Вказано, що розвиненим країнам притаманний високий рівень інноваційного розвитку з такими характерними рисами: найбільша частка в структурі інновацій належить проривним інноваціям, частка наукомісткого сектору виробництва постійно зростає, завдяки впровадженню інновацій відбувається зниження матеріало- та енергомісткості виробництва, відтворювальний процес спрямований на досягнення технологічної конкурентоспроможності. З'ясовано, що інноваційне підприємництво в рослинницькій галузі є елементом загальної організаційно-економічної системи, яка за умови її адекватної побудови та використання сприяє інноваційному процесу. Розвиток інноваційного підприємництва в сільському господарстві є неможливим без урахування таких особливостей аграрного сектору: чутливість, експеримент, внутрішня комунікація, ризики, керованість процесами, які супроводжуються змінами та інноваціями. Виявлено, що подальший розвиток сільськогосподарських підприємств, підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств є можливим лише за умов переходу на інноваційну модель розвитку. Розглянуто показники рентабельності основних видів продукції в сільськогосподарських підприємствах рослинницької галузі в Україні. Проаналізовано динаміку посівних площ, обсягу виробництва основних видів продукції та урожайність основних культур у сільськогосподарських підприємствах рослинницької галузі в Україні.

Ключові слова: інноваційний розвиток, рослинництво, рослинницька галузь, інновація, сільськогосподарські підприємства.

Kvaterniuk Anna Oleksandrivna Postgraduate student of the Department of Agrarian Management and Marketing, Faculty of Management and Law, Vinnytsia National Agrarian University, Vinnytsia, 21000, Sonyachna St., 3, tel.: (093) 941-12-65, <https://orcid.org/0000-0002-9491-4107>

ASSESSMENT OF TRENDS IN INNOVATIVE DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL ENTERPRISES IN THE CROP BRANCH OF UKRAINE

Abstract. The article considers the essence and features of the assessment of trends in the innovative development of agricultural enterprises in the crop industry of Ukraine. The purpose is clarified, the world tendencies of innovative development and foreign experience of formation and management of innovative activity are defined. The main trends of the innovation process and the context of the three models of innovation development are identified and studied.

It is considered that all developed countries have a high level of innovative development with the following characteristics: the largest share in the structure of innovations belongs to breakthrough innovations, the share of knowledge-intensive manufacturing sector is growing, due to innovation competitiveness. Innovative entrepreneurship in the crop industry is an element of the overall organizational and economic system, which, provided it is adequately built and used, promotes the innovation process by implementing a number of features. The development of innovative entrepreneurship in agriculture is impossible without taking into account the following features of the agricultural sector: sensitivity, experimentation, internal communication, risks, manageability of processes that continue with change and innovation. It is revealed that further development of agricultural enterprises, increasing the competitiveness of agricultural enterprises is possible only if the transition to an innovative model of development. Indicators of profitability of the main types of products in agricultural enterprises of the crop industry in Ukraine are considered. The sown areas in agricultural enterprises of the plant growing industry in Ukraine are characterized. The volume of production of the main types of products by agricultural enterprises of the plant growing industry in Ukraine is considered. The yield of the main crops in the agricultural enterprises of the plant growing industry in Ukraine is analyzed.

Keywords: innovative development, crop production, crop industry, innovation, agricultural enterprises.

Постановка проблеми. Розвиток інноваційного сільськогосподарського підприємництва є основою і запорукою стабілізації ефективності та зростання конкурентоспроможності вітчизняної рослинницької галузі. Економічне зростання в Україні неможливе без активізації інноваційної діяльності, у тому числі в рослинницькій галузі.

Сільськогосподарські підприємства зацікавлені в інноваціях, адже з допомогою інновацій можна збільшити урожайність та отримати більший прибуток. Інноваційний розвиток рослинницької галузі упродовж останніх років призвів до помітних змін в системі рослинницького виробництва в країні. Якщо частка інновацій у ВВП країни менше 20,0%, національна продукція втрачає свою конкурентоспроможність. Так, середньоєвропейський показник

становить 25,0-35,0%. В Україні зростання ВВП на основі нових технологій становить лише 0,7%.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні, методологічні та прикладні аспекти інноваційного розвитку сільськогосподарського підприємства рослинницької галузі є предметом вивчення багатьох вчених, зокрема П. Саблука [1], Ж. Гарбар [2], О. Березіна [3], Л. Могильної [4], О. Полінкевич [5] та ін. Разом з тим потребують дослідження питання щодо виявлення тенденцій інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств рослинницької галузі України.

Мета статті полягає в оцінці тенденцій інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств рослинницької галузі України.

Виклад основного матеріалу. Зростання обсягів виробництва і стимулювання технологічної ефективності виробництва сільськогосподарських підприємств рослинницької галузі в Україні є результатом системних змін, які відбуваються у галузі.

Розбудова конкурентоспроможної, соціально і стратегічно орієнтованої економіки стає можливою лише за умови її переходу на інноваційний шлях розвитку. У зв'язку з цим об'єктивно визначеним завданням є формування інноваційної моделі сільського господарства, яка спроможна забезпечити випереджальний розвиток галузі, стійке економічне зростання, що передбачає стабільне щорічне зростання валової продукції та зростання продуктивності, високий рівень глобальної конкурентоспроможності [6].

Розвиненим країнам світу притаманний високий рівень інноваційного розвитку з такими характерними рисами:

- найбільша частка в структурі інновацій належить проривним інноваціям;
- частка наукомісткого сектору виробництва (в доданій вартості та зайнятості) постійно зростає;
- завдяки впровадженню інновацій відбувається зниження матеріало- та енергомісткості виробництва;
- відтворювальний процес спрямований на досягнення технологічної конкурентоспроможності [7].

В сучасних умовах, можна виокремити три моделі інноваційного розвитку:

Перша модель – «Ризикове венчурне підприємництво» (переважає у США) – передбачає наявність малих фірм, які часто створюються під одну ідею та є неприбутковими, тому що не займаються виробництвом. Стартовим капіталом для них є власні заощадження засновника та ризиковий капітал, який надається на безвідсотковій, безповоротній основі та не підлягає вилученню під час усієї дії договору [8]. Перевагами такої моделі інноваційного розвитку є її гнучкість, мобільність та спрямованість на радикальні інновації.

Друга модель – «Міжнародна міжфірмова кооперація і метод підвищення ефективності НДДКР» – притаманна країнам Західної Європи. Вона

спрямована на вирішення довгострокових комерційних завдань та пов'язана з глобальним поширенням нових технологій. Дослідники зазначають, що дана модель знаходиться в руслі об'єктивного процесу інтернаціоналізації господарського життя [9].

Третя модель – «Нові форми взаємодії людей в інноваційному процесі» – передбачає посилену увагу до якості продукції і переоснащення виробництва, тобто реалізація інновацій істотно залежить від їх поширення на суміжні виробництва.

Важливою тенденцією інноваційного розвитку є інтеграція науки та виробництва у формі технопарків (створюються для стимулювання малого інноваційного підприємництва), технополісів (об'єднують у собі наукові установи фундаментального і прикладного характеру, ВНЗ, конструкторські організації, промислові підприємства, орієнтовані на впровадження нововведень), бізнес-інкубаторів (забезпечують реалізацію будь-якого проєкту, що обіцяє прибуток) тощо [8].

Основними цілями впровадження інновацій в контексті зростання експортного потенціалу є збереження і підвищення рівня ефективності використання ресурсів переробних підприємств АПК. Перспективи на зовнішньому ринку має вітчизняна продукція, отримана з використанням прогресивної технології органічного виробництва (зернові та олійні культури, крупи). Значний потенціал на ринку є у насіння та олії з високоолеїнового соняшнику [2].

Розвиток рослинницької галузі відбувається у всіх областях України. Спостерігається підвищена варіація показників рентабельності окремих видів продукції (табл. 1). Варіація відображає непостійність обставин для діяльності підприємств, має вплив на структуру виробництва в рослинницькій галузі.

Таблиця 1

**Показники рентабельності основних видів продукції в
сільськогосподарських підприємствах рослинницької галузі в Україні,
2016-2020 роки**

Показник	2016	2017	2018	2019	2020
Культури зернові та зернобобові	37,8	25,0	24,7	11,8	20,0
Буряк цукровий фабричний	24,3	12,4	-11,4	-15,4	-13,5
Насіння соняшнику	63,0	41,3	32,5	23,5	39,4
Культури овочеві відкритого ґрунту	19,7	15,6	16,7	7,0	8,3
Картопля	-3,2	10,0	6,8	15,4	11,0

Складено за даними Державної служби статистики України [10]

Приріст посівних площ сільськогосподарських підприємств рослинницької галузі в Україні можна спостерігати за зерновими та

зернобобовими культурами, посівами соняшнику. Відбувається зменшення з кожним роком площ насаджень плодкових і ягідних культур, картоплі, буряку цукрового та фабричного. Через складність об'єднання малих земельних ділянок, які перебувають у розпорядженні господарств населення, у підприємств виникає дефіцит на орні землі, тому їх найчастіше використовують під найприбутковіші культури.

Основна частина посівних площ сільськогосподарських підприємств рослинницької галузі в Україні сфокусована на зернових культурах. Зернові культури користуються попитом на міжнародному ринку, і активно експортуються Україною. Друге місце посідають технічні культури, а саме соняшник у посівних площах підприємств. Динаміка посівних площ наведена у табл. 2.

Таблиця 2

Посівні площі у сільськогосподарських підприємствах рослинницької галузі в Україні, 2016-2021 роки

Показник	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Зібрана площа, тис. га: зернових та зернобобових	14401	14624	14839	15318	15392	15995
буряку цукрового фабричного	292	316	276	222	220	227
соняшнику	6073	6034	6117	5928	6457	6622
картоплі	1312	1323	1319	1309	1325	1283
овочевих культур	447	445	439	452	464	460
Площа насаджень плодкових і ягідних культур, тис. га	224	226	228	225	219	217

Складено за даними Державної служби статистики України [10]

Динаміку обсягів виробництва основних видів продукції сільськогосподарськими підприємствами рослинницької галузі в Україні представлено у табл. 3.

Таблиця 3

Обсяг виробництва основних видів продукції сільськогосподарськими підприємствами рослинницької галузі в Україні, 2016-2021 роки

Показник	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Валовий збір, тис. т: зернових та зернобобових	66088	61917	70057	75143	64933	86010
цукрових буряків	14011	14882	13968	10205	9150	10854
соняшнику	13627	12236	14165	15254	13110	16392
картоплі	21750	22208	22504	20269	20838	21356
овочевих культур	9415	9286	9440	9688	9653	9935
плодкових і ягід	2007	2048	2571	2119	2024	2235

Складено за даними Державної служби статистики України [10]

Результати впровадження інновацій відображаються в динаміці показників урожайності сільськогосподарських культур. У галузі рослинництва високі темпи зростання виробництва мають соняшник, овочеві культури, плодови та ягідні культури, які є результатом продуктивних інновацій для основної частини агропромисловців. Високий приріст протягом останніх років валового збору зернових та зернобобових культур можна віднести до основних індикаторів ефективності процесових інновацій, які спрямовані на вдосконалення технологій виробництва сільськогосподарської продукції у сфері рослинництва, та сприяють зростанню урожайності зернових культур.

Темпи зростання урожайності основних культур у сільськогосподарських підприємствах рослинницької галузі в Україні наведено у табл. 4.

Таблиця 4

Урожайність основних культур у сільськогосподарських підприємствах рослинницької галузі в Україні, 2016-2021 роки

Рік	Урожайність сільськогосподарських культур, ц/га					
	зернових та зернобобових	буряку цукрового фабричного	соняшнику	картоплі	овочевих культур	плодових і ягідних культур
2016	46,1	482	22,4	166	211	101,9
2017	42,5	475	20,2	168	208	103,1
2018	47,4	509	23,0	171	214	128,4
2019	49,1	461	25,6	155	214	108,1
2020	42,5	416	20,2	157	207	105,6
2021	53,9	479	24,6	166	215	117,3

Складено за даними Державної служби статистики України [10]

З впровадженням інновацій відбувається стрімке зростання урожайності плодових та ягідних культур.

Інноваційне підприємництво в рослинницькій галузі є елементом загальної організаційно-економічної системи, яка за умови її адекватного побудови та використання сприяє інноваційному процесу шляхом реалізації ряду особливостей. Розвиток інноваційного підприємництва в сільському господарстві є неможливим без урахування таких особливостей аграрного сектору:

- чутливість (здатність передбачати проблеми та шляхи їх подолання, приймати стратегічні рішення, адаптуватися до кліматичних умов);
- експеримент (рівень об'єктивності оцінки нових ідей);
- внутрішня комунікація (здатність поширювати відповідну інформацію);
- ризики (здатність інвестувати в інноваційні процеси, навіть в умовах невизначеності, з метою покращення діяльності);
- керованість процесами, які продовжуються змінами та інноваціями.

Інноваційна політика повинна реалізовуватися через формування Національної інноваційної системи, що орієнтована на підвищення конкурентоспроможності національних підприємств, регіонів та країни в цілому. Інноваційна система буде ефективною тільки в тому випадку, коли кожний елемент інноваційної структури відповідає своєму призначенню, а поетапний перехід здійснюється з мінімальними витратами [11].

Керівництво держави має кардинально змінити інвестиційну політику щодо провідної та перспективної галузі. Розподіл інвестиційних ресурсів повинен бути пропорційним вкладам галузей в економіку країни. Для успішних інновацій в рослинницькій галузі, інвестиції слід збільшити в рази. Тільки за таких умов техно-технологічне переозброєння сільськогосподарського виробництва та розвиток наукомістких ресурсо-економічних технологій дозволяють підвищити конкурентоспроможність сільськогосподарської продукції та забезпечити економічне зростання.

Висновки. Таким чином, в сучасних умовах підтримка інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств в рослинницькій галузі України має першочергове значення, так як це сприятиме забезпеченню модернізації та підвищенню конкурентоспроможності економіки держави. Водночас варто зазначити, що перспективи інноваційного розвитку рослинницької галузі пов'язані з тенденціями інноваційного розвитку та управлінням інноваційною діяльністю. Одним з головних недоліків на сучасному етапі є неповне використання інвестиційного потенціалу сільськогосподарських підприємств.

Література:

1. Саблук П.Т. Інноваційна діяльність в аграрній сфері та інституціональний аспект : монографія. Київ : ННЦ ІАЕ, 2010. 706 с.
2. Гарбар Ж.В. Інноваційна складова експортного потенціалу переробних підприємств АПК. *Slovak international scientific journal*. 2020. № 43. Vol. 2. P. 9-18.
3. Березін О.В., Плотник О.Д. Економічний потенціал аграрних підприємств: механізми формування та розвитку. Полтава : Інтер Графіка, 2012. 221 с.
4. Могильна Л.М. Інноваційна діяльність сільськогосподарських підприємств. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. № 9. С. 346-351.
5. Полінкевич О. Критерії розмежування понять «інновації», «інноваційний процес» та «інноваційний розвиток підприємства» в новій економіці. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2015, № 4. С. 31-36.
6. Cohen D. The wealth of the world and the poverty of nations. London : Cambridge, 1998. P. 134-211.
7. Ніколайчук А.Т. Сучасний стан та перспективи інноваційного розвитку промислових підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету*. <http://nikolaychuk.at.ua/news/2010-11-17-52>.
8. Краснокутська Н.В. Інноваційний менеджмент : Навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2003. 504 с.
9. Салига К.С. Економічні теорії інноваційного розвитку підприємства : монографія. Запоріжжя : КПУ, 2009. 216 с.
10. Державна служба статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

11. Колесник Т.В., Пронько Л.М., Самборська О.Ю. Вплив реструктуризації на ефективність роботи аграрних підприємств в умовах перехідної економіки. *Colloquium-journal*. 2020. № 21 (73). Część 2. P. 25-33. (Warszawa, Polska).

References:

1. Sabluk P.T. (2010) Innovative activity in the agricultural sphere and institutional aspect [Innovatsiina diialnist v ahrarnii sferi ta instytutstionalnyi aspekt] : monohrafiia. Kyiv : NNTs IAE, pp. 706 [in Ukrainian].
2. Garbar J. V. (2020) Innovatsiina skladova eksportnoho potentsialu pererobnykh pidpryiemstv APK [Innovative component of the export potential of agro-industrial enterprises]. *Slovak international scientific journal*. no 43, Vol. 2, pp. 9-18 [in Slovakia]
3. Berezin O.V., Plotnyk O.D. (2012) Ekonomichnyi potentsial ahrarnykh pidpryiemstv: mekhanizmy formuvannia ta rozvytku [Economic potential of agricultural enterprises: mechanisms of formation and development]. *Inter Hrafika*, pp 221 [in Ukrainian].
4. Mohylna L.M. (2016) Innovatsiina diialnist silskohospodarskykh pidpryiemstv [Innovative activity of agricultural enterprises]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*. no 9, pp. 346-351 [in Ukrainian].
5. Polinkevych O. (2015) Kryterii rozmezhuвання poniat «innovatsii», «innovatsiinyi protses» ta «innovatsiinyi rozvytok pidpryiemstva» v novii ekonomitsi [Criteria for distinguishing between the concepts of «innovation», «innovation process» and «innovation development of the enterprise» in the new economy]. *Ekonomichnyi chasopys Skhidnoievropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky*. no 4, pp. 31-36 [in Ukrainian].
6. Cohen D. (1998) The wealth of the world and the poverty of nations. London : Cambridge, pp. 134-211.
7. Nikolaichuk A. T. Suchasnyi stan ta perspektyvy innovatsiinoho rozvytku promyslovykh pidpryiemstv [Current state and prospects of innovative development of industrial enterprises]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*. Retrieved from <http://nikolaychuk.at.ua/news/2010-11-17-52> [in Ukrainian].
8. Krasnokutska N. V. (2003) Innovatsiinyi menedzhment [Innovation management]: Navchalnyi posibnyk. Kyiv: KNEU, pp. 504 [in Ukrainian].
9. Salyha K.S. (2009) Ekonomichni teorii innovatsiinoho rozvytku pidpryiemstva [Economic theories of innovative development of the enterprise]: monohrafiia. Zaporizhzhia: KPU, pp. 216 [in Ukrainian].
10. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]. Retrieved from: <http://www.ukrstat.gov.ua>
11. Kolesnyk T.V., Pronko L.M., Samborska O.I. (2020) Vplyv restrukturyzatsii na efektyvnist roboty ahrarnykh pidpryiemstv v umovakh perekhidnoi ekonomiky [The impact of restructuring on the efficiency of agricultural enterprises in transition economies]. *Colloquium-journal*. no. 21 (73), Część 2. pp. 25-33 [in Poland].